

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
ЦАРИНСКА УПРАВА

01.30.32.УП.002.04

**УПАТСТВО ЗА ПРИМЕНА НА ПРЕФЕРЕНЦИЈАЛНИ
ДОКАЗИ ЗА ПОТЕКЛО**

Историја на документот

1	2	3	Направени промени	
			4	5
1	Датум на издание	Опис	Опис на промената	Променети страници/точки/глави
01	11.08.2017	Прво издание	/	/
02	18.02.2019	Второ издание	изменето дополнето	Точки: 1,6,7,9,11,16, 20, 21, 29, 39, 40,41,54,72,73,74,84, 85,93 Прилог 1, Прилог 3 вовед
03	28.10.2020	Трето издание	дополнето нови извршена ренумерација	Точки: 2, 15-20, 27, 30,31, 33-35, 48, 50,56, 60,72, 74-78, 94 и 95, Прилог 1 и Прилог 2 Точка 7 од Точка 8-до 95
04		Четврто издание	изменети избришани нови извршена ренумерација	Точки:9, 13, 15-20, 25, 27, 32-36, 38, 41, 43, 48, 50, 56, 57, 60, 63, 66, 67, 72-75, 77, 79, 80, 84-86, 91, 93, 94, прилог 1, 2 и 3 Точки: 7, 21, 22 Точки: 5, 8, 37 од Точка 5 до 58

Врз основа на член 7 став 4 од Законот за Царинска управа („Сл.весник на РМ“ бр. 46/04, 81/05, 107/07, 103/08, 64/09, 105/09, 48/10, 158/10, 53/11, 113/12, 43/14, 167/14, 33/15, 61/15, 129/15, 23/16, 100/17, 120/18 и 248/18 и „Службен весник на РСМ“ бр. 122/21), директорот на Царинската управа донесе

УПАТСТВО ЗА ПРИМЕНА НА ПРЕФЕРЕНЦИЈАЛНИ ДОКАЗИ ЗА ПОТЕКЛО

I. Општи одредби

1. Со ова Упатство се уредува начинот и постапката што ја спроведуваат организационите единици на Царинската управа на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: ЦУ) при извоз: за издавање и изготвување на доказите за потекло со цел стекнување на преференцијално потекло и при увоз: за прифаќање на доказите за потекло со цел примена на преференцијален третман.
2. Правна основа за спроведување на постапката на издавање и изготвување на доказите за потекло, како и прифаќање на доказите за потекло се:
 - Регионалната конвенција за Пан-евро-медитеранските преференцијални правила за потекло¹ и соодветните протоколи за потекло во Договорите/Спогодбите за слободна трговија², што се применуваат во моментот (во натамошниот текст: Протоколи),
 - член 7 и член 26 од Царинскиот закон (во натамошниот текст ЦЗ)³ и
 - член 36, 49 до 59 од Уредбата за спроведување на Царинскиот закон (во натамошниот текст: УСЦЗ)⁴.

¹ Регионалната конвенција за Пан-евро-медитеранските преференцијални правила за потекло со сите измени и дополнувања е објавена на интернет страната на ЦУ во делот „Бизнис заедница – Тарифа, вредност и потекло – Потекло на стока“.

² Протоколите за потекло со сите измени и дополнувања се објавени на интернет страната на ЦУ во делот „Бизнис заедница – Тарифа, вредност и потекло – Потекло на стока“.

³ ЦЗ со сите измени и дополнувања како екстерен акт е објавен во Депозитарот согласно Процедурата за депозитар на документација на Царинска управа.

⁴ УСЦЗ со сите измени и дополнувања како екстерен акт е објавена во Депозитарот согласно Процедурата за депозитар на документација на Царинска управа.

3. Издавањето на доказите за потекло, како и прифаќањето на доказите за потекло при извозно/увозно царинење е во надлежност на вработените во организационите единици каде се врши извозно/увозно царинење (во натамошниот текст: царински службеник).
4. Надлежните организациони единици на ЦУ според одредбите на ова Упатство се должни меѓусебната комуникација да ја вршат на начин и постапка определен со одредбите на Прирачникот за интерна комуникација помеѓу организационите единици во ЕДМС⁵.
5. Начинот на приложување и чување на царинската декларација и придружните документи потребни за утврдување на потеклото на стоката се врши на начин и постапка определен со одредбите од Упатството за спроведување на извозна постапка со примена на СОЦДАД⁶ и Упатството за спроведување на постапка за увозно царинење⁷.
6. Согласно Протоколите, ЦЗ и УСЦЗ, наведени во точка 2 на ова Упатство, се пропишани следниве видови на докази за преференцијално потекло кои се користат во надворешниот промет (во натамошниот текст: доказ за потекло):
 - уверение за движење ЕУР.1 (во натамошниот текст: уверение),
 - уверение за движење ЕУР-МЕД (во натамошниот текст: уверение),
 - изјава во фактура/изјава за потекло, од било кој извозник или од одобрен извозник (во натамошниот текст: изјава) и
 - изјава во фактура ЕУР-МЕД/изјава за потекло ЕУР-МЕД, од било кој извозник или од одобрен извозник (во натамошниот текст: изјава).
7. Согласно УСЦЗ се пропишани следниве видови на докази за потекло што во моментот се користат во внатрешен промет и тоа за стока што се стекнува со преференцијално потекло:
 - краткорочна изјава од добавувач - Прилог 10 точка 1 од УСЦЗ, или

⁵ Прирачникот за интерна комуникација помеѓу организационите единици во ЕДМС (Електронски систем за управување со документи на Царинска управа) со сите измени и дополнувања како интерен акт е објавено во Депозитарот согласно Процедурата за депозитар на документација на Царинска управа.

⁶ Упатството за спроведување на извозна постапка со примена на СОЦДАД како интерен акт е објавено во Депозитарот согласно Процедурата за депозитар на документација на Царинска управа

⁷ Упатството за спроведување на постапка за увозно царинење како интерен акт е објавено во Депозитарот согласно Процедурата за депозитар на документација на Царинска управа

- долгорочна изјава од добавувач - Прилог 10 точка 2 од УСЦЗ и за стока што не се стекнува со преференцијално потекло:
- краткорочна изјава од добавувач - Прилог 10 точка 3 од УСЦЗ, или
- долгорочна изјава од добавувач - Прилог 10 точка 4 од УСЦЗ, (во натамошниот текст: изјава од добавувач).

8. Согласно Додаток А⁸ од соодветните Договори/Спогодба за слободна трговија се пропишани следниве видови на докази за потекло што се користат при примена на целосна кумулација и/или draw back во трговијата меѓу договорните страни на ПЕМ Конвенцијата кои ги вклучуваат алтернативните применливи правила за потекло (во понатамошниот текст преодни правила) во своите билатерални преференцијални договори за стока што не се стекнува со преференцијално потекло:

- краткорочна изјава од добавувач – Анекс VI (во натамошниот текст: изјава од добавувач по преодни правила) или
- долгорочна изјава од добавувач – Анекс VII (во натамошниот текст: изјава од добавувач по преодни правила).

II. Постапка за издавање/изготвување на доказ за потекло при извоз

9. Со издавање/изготвување на доказот за потекло извозникот може да примени преференцијален третман (намалена или укината царинска стапка) во земјата на увоз за која е наменета стоката.
10. Изготвувањето на изјавите наведени во точка 6, 7 и 8 на ова Упатство е во надлежност на извозникот или производителот.
11. При извозно царинење на стоката за која се бара примена на преференцијално потекло, царинскиот службеник треба посебно внимание да посвети на правилното распоредување на стоката согласно Царинската тарифа со цел

⁸ Додаток А кон Протоколите за потекло со сите измени и дополнувања се објавени на интернет страната на ЦУ во делот „Бизнис заедница – Тарифа, вредност и потекло – Потекло на стока“.

правилно да се применат сите одредби на Договорите/Спогодбите за слободна трговија (во натамошниот текст: Договори)⁹ кои нашата држава ги има склучено.

II.1 Придружни документи и евиденција

12. Царинскиот службеник може да бара дополнителни информации кога извозникот поднесува барање за издавање на уверение или кога поднесува изготвена изјава. Извозникот мора во секое време да биде подготвен да обезбеди било какви дополнителни информации што ќе бидат побарани во врска со начините за стекнување на преференцијално потекло.
13. Приложувањето на соодветни документи ќе му помогнат на царинскиот службеник да одобри статус на преференцијално потекло на стоката за која се бара издавање на уверение или за која се изготвува изјава. Од овие причини, извозниците кога бараат издавање/изготвување на доказ за потекло, мора да бидат подготвени, на барање на царинскиот орган, да приложат соодветна и точна евиденција со која ќе докажат дека информациите наведени во барањето се точни и дека стоката ги задоволува условите за стекнување на преференцијално потекло.
14. Со цел утврдување на потеклото на стоките царинскиот службеник од извозникот ги бара следниве документи што се користат за докажување дека производите опфатени со доказот за потекло, може да се сметаат како производи со потекло и дека ги исполнуваат останатите услови за стекнување на преференцијално потекло:
 - директна евиденција за преработката извршена од страна на извозникот или од добавувачот за добивање на предметната стока, содржани на пример во неговата книговодствена евиденција;
 - изјави од добавувач, наведени во точка 7 и 8 од ова Упатство, со кои се докажува потеклото на употребените материјали или готови производи;
 - документи со кои се докажува степенот на обработка или преработка на материјалите;

⁹ Листата на Договорите/Спогодбите за слободна трговија се објавени на интернет страната на ЦУ во делот „Бизнис заедница – Тарифа, вредност и потекло – Потекло на стока“.

- уверение или изјава, наведени во точка 6, со кои се докажува дека употребените материјали имаат статус на производи со потекло, издадени или изготвени во држава со применлив Договор (кога се применува кумулација на потекло) или
- доказ за платена царина за материјалите без потекло согласно постапките со економски ефект, доколку е потребно

15. Во исклучителни случаи, царинскиот службеник може, од извозникот кој бара издавање на уверение или изготвува изјава, како и од лицето кое изготвува изјава од добавувач, да бара да му презентира докази од кои може да се утврди дека поседува соодветно прилагодена книговодствена евиденција (можност за следење на потеклото) и соодветно чување (складирање) на стоката за да може да се докаже статусот на потекло на стоката. Ваквото прилагодување и чување зависи од соодветните правила за стекнување на потекло.

II.1.1 Примена на изјава од добавувач

16. Кога како придружен документ кон барањето за издавање на уверение се приложува изјава од добавувач, или изјава од добавувач по преодни правила наведени во точките 7 и 8 од ова Упатство, царинскиот службеник е потребно да утврди дека истите се изготвени за секоја поединечна пратка, се ставени со штембил или се испечатени на фактурата што се однесува за пратката, на испратницата или на било кој друг комерцијален документ со кој стоката се опишува доволно детално за да се овозможи нејзина идентификација.

17. Кога како придружен документ кон барањето за издавање на уверение се приложува долгорочната изјава од добавувач или изјава од добавувач по преодни правила наведени во точките 7 и 8 од ова Упатство, царинскиот службеник утврдува дека истите се изготвени како посебен документ (на пример, на сопствен меморандум) и истите се употребени за стока која редовно се доставува, за иста стока на ист купувач, за одреден период кој не смее да биде подолг од 12 месеци.

18. Со цел утврдување на потеклото царинскиот службеник е потребно да утврди дека извозникот кој поднел барање за издавање на уверение или изготвил

изјава, поседува соодветна точна евиденција (документација) со која е потребно да докаже дека стоката што се извезува ги задоволува условите за стекнување на преференцијално потекло. Самиот факт дека стоката (суровината) е пуштена во слободен промет (платена царина при увозот) или е купена од добавувач во внатрешен промет во Република Северна Македонија, не го докажува статусот на потеклото на стоката. Изјавата од добавувач претставува доказ за статусот на стоката купена во внатрешен промет во поглед на правилата за преференцијално потекло на стоката. Изјавата од добавувач по преодните правила претставува доказ за статусот на стоката што е увезена од било кој добавувач од договорните страни на ПЕМ Конвенцијата кои ги вклучуваат преодните правила во своите билатерални преференцијални договори.

19. Во сите случаи кога извозникот не е производител на стоката (стоката е купена во внатрешен промет од домашен добавувач или увезена од било кој странски добавувач од договорна страна на ПЕМ конвенцијата која ги применува преодните правила), а притоа поднесува барање за издавање на уверение или изготвува изјава, царинскиот службеник потребно е да утврди дали кон поднесеното барање во царинската испостава каде стоката извозно се царини е поднесена прифатлива изјава од добавувач или изјава од добавувач по преодни правила.
20. Во случаите кога е потребно докажување на преференцијалното потекло на финалните (добиеени) производи, царинскиот службеник е потребно од производителот, во зависност од правилата за стекнување на преференцијално потекло, да обезбеди изјави од добавувачи за статусот на потеклото на репроматеријалите купени во внатрешен промет или доколку се применуваат преодните правила изјава од добавувач по преодни правила.
21. Во случаите кога царинскиот службеник утврдува дека од производителите не се обезбедени изјави од добавувач или изјави од добавувач по преодни правила, а истите се потребни за примена на правилата за стекнување на преференцијално потекло, се смета дека стекнувањето на преференцијалното потекло не е докажано, односно дека финалните (добиеените) производи не ги задоволуваат правилата за стекнување на преференцијално потекло.

II.2 Постапка по поднесено барање за издавање на уверение

22. Постапката за издавање на уверение започнува со прием на Барање за издавање на уверение (во натамошниот текст: барање), во форма и содржина дадени во соодветните Анекси кон Протоколите што се доставува во прилог на извозните документи. Обрасците на уверенијата и барањата се стандардизирани и соодветно нумерирани.
23. Образецот уверение се состои од три листа од кои првиот лист е уверение за движење на стоките, а вториот и третиот лист, кои се идентични по форма и содржина, единствено се разликуваат по боја (едниот е со бела боја, а другиот е со зелена боја) се барање за издавање на уверение за движење.
24. Вториот лист (лист со бела боја) останува како прилог на извозната царинска декларација, а третиот лист (лист со зелена боја) е наменет за извозникот, како што е наведено во Упатството за спроведување на извозна постапка со примена на СОЦДАД.
25. Царинскиот службеник е должен да утврди дека барањето секогаш се поднесува заедно со уверението од страна на извозникот или со овластување на извозникот, од страна на неговиот овластен застапник, доколку застапникот е во можност да го докаже потеклото на стоката и кога е сигурен дека извозникот ги исполнува условите за стекнување на преференцијално потекло и другите услови од Протоколите (во натамошниот текст: подносител).
26. Царинскиот службеник во царинската испостава каде стоката извозно се царини е должен веднаш по приемот на барањето да провери:
- дали стоката што е предмет на извоз се стекнува со преференцијално потекло,
 - дали за материјалите без потекло кои што се употребени во производство на готовиот производ се платени увозните давачки. Исклучок - увозните давачки не е потребно да се платат во случај кога се користи целосна кумулација и/или draw back во трговијата меѓу договорните страни

применувачи на преодните правила за потекло, според одредбите во Упатството за царински долг¹⁰.

- дали образецот барање и уверение е правилно пополнет како што е наведено во Прилог 1 на ова Упатство,
- дали образецот барање и уверение е поднесен од овластено лице и дали кон него се приложени сите потребни документи.

27. Доколку барањето и уверението не се правилно пополнети, не се поднесени од овластено лице или не се приложени сите потребни документи, царинскиот службеник на листот со зелена боја од барањето во долниот дел ги наведува причините за одбивање на барањето и заедно со декларацијата и прилозите му ги враќа на подносителот.

28. Подносителот постапува по забелешките, го исправа пополнувањето на истиот сет или доколку технички не е изводлива поправка на истиот сет, поднесува нов, правилно пополнет. Кога се поднесува нов, правилно пополнет сет, царинскиот службеник стариот и неправилно пополнет сет го прецртува со „X“ по целата должина и ширина, а во рубриката 7 (забелешки) запишува „неправилно пополнет“ и го враќа на подносителот.

29. Во случај кога подносителот не се согласува со причините за одбивање на барањето, царинскиот службеник потребно е да состави Записник за наод од извршена контрола, на образец како што е пропишано во Упатството за спроведување на постапка за увозно царинење (во натамошниот текст: Записник), со кој барањето се одбива и потребно е да постапува како што е пропишано во Упатството за спроведување на постапка за увозно царинење.

30. Покрај проверката на правилното пополнување на уверението, царинскиот службеник исто така потребно е да ги превземе сите неопходни мерки за проверка на преференцијалното потекло на стоката и исполнувањето на другите услови од Протоколите за потекло. За оваа цел царинскиот службеник може да бара да бидат доставени дополнителни документи за докажување на потеклото (повеќе детали во дел II.1 на ова Упатство), да изврши контрола на

¹⁰ Упатството за царински долг како интерен акт е објавено во Депозитарот согласно Процедурата за депозитар на документација на Царинска управа.

книговодствената евиденција кај извозникот (производителот) или да изврши било која друга проверка која ќе оцени дека е потребна.

31. Доколку од приложените докази или од извршената контрола не е докажано дека стоката ги исполнува условите за издавање на уверение или е утврдено дека стоката не ги исполнува условите за издавање на уверение, царинскиот службеник во надлежната царинска испостава го одбива издавањето на уверението. Во овој случај, царинскиот службеник во рубрика 7 (забелешки) на уверението запишува „се одбива издавање на уверението“, го наведува датумот, име, презиме и своерачен потпис. На листот со зелена боја од барањето во долниот дел ги наведува причините за одбивање за издавање на уверението. Зелениот лист од барањето го враќа на подносителот, а уверението заедно со белиот примерок од барањето ги задржува, како што е наведено во Упатството за спроведување на извозна постапка со примена на СОЦДАД.
32. Во случај кога подносителот писмено се изјаснил/изјаснува дека не се согласува со причините за одбивање на уверението, царинскиот службеник треба да состави Записник, наведен во точка 29 на ова Упатство, со кој уверението се одбива.

II.2.1 Издавање на уверение

33. Доколку барањето и уверението се правилно пополнети, од приложените докази или од извршената контрола е докажано дека стоката ги исполнува условите за издавање на уверение, царинскиот службеник од царинската испостава каде се врши извозно царинење го заверува уверението во рубрика 11 со печатот за заверка на образец уверение што е пропишан во Упатство за формата, големината, содржината и начинот на евиденција на печатите и штембилите на Царинската управа ¹¹. Вака завереното уверение заедно со зелениот лист од барањето царинскиот службеник го враќа на подносителот.
34. Кога царинскиот службеник издал уверение, во царинската декларација (ЕЦД) задолжително проверува дали во рубрика 44 е пополнета шифрата за

¹¹ Упатство за формата, големината, содржината и начинот на евиденција на печатите и штембилите на Царинската управа како интерен акт е објавено во Депозитарот согласно Процедурата за депозитар на документација на Царинска управа.

сертификати и вид на сертификати согласно Прирачникот за ТАРИМ¹², како и бројот и годината на издавање на уверението. Исто така, и во рубриката 17 на ЕЦД мора да биде наведено името (шифрата) на земјата (земја на крајна дестинација на стоката) за која е издадено уверението.

II.2.2 Дополнително издавање на уверение

35. Постапката за дополнително издавање на уверение започнува со прием на Барање како што е наведено во точка 22 на ова Упатство. Царинскиот службеник може по извршениот извоз дополнително да издаде уверение доколку:

- тоа не било издадено за време на извозот поради грешка, ненамерен пропуст или посебни околности или
- ако утврди дека уверението било издадено, но при увозот од страна на странскиот царински орган не било прифатено од технички причини.

Во барањето мора да бидат наведени причините за дополнителното издавање, како и податоци кои се однесуваат за местото и датумот на извозот и регистарскиот број на извозната царинска декларација со која се оцаринети производите опфатени со уверението.

36. Царинскиот службеник дополнително издава уверение кога ќе се увери дека претходно наведените причини за дополнително издавање на уверението се вистински (реални) и кога ќе утврди дека податоците наведени во барањето на подносителот се совпаѓаат со податоците од неговата евиденција. Причината „посебни околности“ е термин употребен да ги опише непредвидените или невообичаените околности. Поради тоа, невозможно е да се опишат сите поединечни случаи, но сепак царинскиот службеник е тој кој треба да одлучи дали специфичниот случај може да се смета за посебна околност. Постапката за дополнително издавање на уверение е идентична како постапката за издавање на уверение. Како датум на издавање на дополнително издаденото уверение (рубрика 11) царинскиот службеник го запишува датумот кога барањето е прифатено.

37. При примена на новите преодни правила за потекло, царинскиот службеник дополнително издава уверение за производите на кои тоа се однесува, по извршениот извоз, најмногу две години по извозот на производите на кои што уверението се однесува.

II.2.3 Издавање на дупликат уверение

38. Постапката за издавање на дупликат уверение започнува со прием на Барање како што е наведено во точка 22 на ова Упатство. Царинскиот службеник може по извршениот извоз да издаде дупликат уверение во случај на кражба, губење или уништување на уверението. Дупликатот уверение мора да ја опфаќа истата стока и мора да го копира оригиналното уверение во секој детал, односно дупликатот е идентична копија на оригиналот.
39. Царинскиот службеник издава дупликат уверение само ако се увери дека информациите што подносителот ги навел во барањето се точни и поткрепени со соодветни докази. Како датум на издавање на дупликат уверение (рубрика 11) царинскиот службеник го запишува датумот на издавање на оригиналното уверение.

II.2.4 Издавање на уверение врз основа на претходно издаден/изготвен доказ за потекло

40. Во Протоколите е предвиден посебен член со кој се регулира издавање на уверение врз основа на претходно издаден или изготвен доказ за потекло (тнр. заменско уверение). Одредбите од овој член може да се применуваат за пратка која пристигнува во Република Северна Македонија, а која може да биде поделена на помали пратки за царинење во различни царински испостави во Република Северна Македонија. Во ваков случај царинскиот службеник може да издаде повеќе уверенија што служат како замена. Овие уверенија ќе бидат издадени врз основа на уверението кое ја следи оригиналната пратка, мора да ја следат секоја од помалите пратки соодветно и стоката од пратките треба да биде цело време под царински надзор во Република Северна Македонија. Примената на овој член е само кога пратките се поделени и испратени од едно на друго место во Република Северна Македонија. Поради малото царинско

подрачје на Република Северна Македонија, овој член во пракса многу ретко се применува.

41. За случаите кога стоката од пратката или дел од пратките се испраќа надвор од Република Северна Македонија, царинскиот службеник постапува на начин како при издавање на ново уверение, како што е наведено во дел II.2.1 на ова Упатство.

II.3 Постапка по поднесена изготвена изјава

42. Алтернативен доказ за потекло изјава во фактура или изјава за потекло е предвиден во соодветен Анекс кај одредените Протоколи. Со изјавата се поедноставува постапката на извозно царинење на извозниците /производителите кои редовно (често) извезуваат производи во земји со кои Република Северна Македонија има склучено Договори, со тоа што нема да бараат издавање на уверение за секоја пратка.

43. Изјавата како доказ за преференцијално потекло може да биде изготвена:
- од страна на одобрен извозник или
 - од страна на било кој извозник за било која пратка, што се состои од еден или повеќе пакети со производи со потекло, чија што вкупна вредност не надминува 6.000 евра,
- само за оние производи кои ги исполнуваат условите од Протоколите за стекнување на преференцијално потекло.

Кога е изготвена изјава за производи кои се извезуваат, како прилог на извозната царинска декларација е задолжително нејзино доставување согласно Упатството за спроведување на извозна постапка со примена на СОЦДАД.

44. Царинскиот службеник во царинската испостава каде што стоката извозно се царини е должен, веднаш по приемот на извозно ЕЦД во кое има приложено изјава, да провери дали изјавата е правилно изготвена како што е наведено во Прилог 2 на ова Упатство и дали кон декларацијата се приложени сите потребни документи.

45. Царинскиот службеник во царинската испостава каде што стоката извозно се царини, изјавата изготвена на задната страна (опачината) од фактурата може да ја прифати. Царинскиот службеник може да прифати изјава изготвена на посебна страна од фактурата под услов таа страна да е очигледно дел од фактурата. Одвоен образец не може да биде прифатен. Изјава изготвена на налепница која дополнително е прикачена на фактурата може да биде прифатена од страна на царинскиот службеник, под услов, да нема сомневање дека налепницата навистина е ставена од извозникот. На пример, печатот и потписот на извозникот треба да ги покрива и налепницата и фактурата. Кога изјавата е изготвена на испратница или на друг комерцијален документ, од овие документи мора јасно да се идентификува извозникот и видот на стоката.

46. При извозно царинење на стока за која е изготвена изјава од било кој извозник, царинскиот службеник треба да ги превземе сите потребни мерки за проверка на преференцијалното потекло на стоката и исполнувањето на другите услови од Протоколите. За оваа цел, царинскиот службеник може да бара да бидат доставени документи за докажување на потеклото или да изврши контрола на книговодството кај извозникот (производителот) или да изврши било која друга проверка која испоставата ќе оцени дека е потребна. Потребата од проверка на потеклото на стоката, царинскиот службеник ја врши повремено (не секогаш), во зависност од:

- видот на стоката;
- претходно извршени проверки;
- претходно добиени информации и сл.

47. Доколку изјавата не е правилно пополнета, а доколку е од било кој извозник и нема потпис и цело име и презиме или не се приложени сите потребни документи, царинскиот службеник на царинската декларација ги наведува причините за нејзиното одбивање и заедно со декларацијата и прилозите му ја враќа на подносителот.

Подносителот постапува по забелешките, го исправа пополнувањето на изјавата или доколку технички не е изводлива поправка на истата фактура, поднесува нова, правилно пополнета. Кога се поднесува нова правилно пополнета изјава, царинскиот службеник старата, неправилно пополнета, ја прецртува со „X“ по целата должина и ширина и ја враќа на подносителот.

48. Во случај кога подносителот писмено се изјаснил/изјаснува дека не се согласува со причините за одбивање на барањето, царинскиот службеник треба да состави Записник, наведен во точка 29 на ова Упатство, со кој изјавата се одбива.
49. Доколку од приложените докази или од извршената контрола не е докажано дека стоката ги исполнува условите за издавање на доказ за потекло или е утврдено дека стоката не ги исполнува условите за стекнување на преференцијално потекло, царинскиот службеник на документот на кој е изготвен доказот за потекло ја става забелешката „Стоката (или наведува дел од стоката) не ги исполнува условите за стекнување на преференцијално потекло“ и ги наведува причините за ваквата констатација. За да се прифати извозната царинска декларација, декларантот е должен да поднесе нов исправен документ (на пример, фактура) согласно наведените причини на претходниот документ за неисполнување на условите за стекнување на преференцијално потекло на стоката.
50. Ако царинскиот службеник не врши проверка на потеклото или од извршената проверка утврди дека стоката ги исполнува условите за стекнување на преференцијално потекло, во царинската декларација (ЕЦД) задолжително во рубрика 44 мора да биде наведена шифрата за сертификати и вид на сертификати согласно Прирачникот за ТАРИМ како и бројот и годината на документот на кој е изготвена изјавата. Исто така и во рубриката 17 на ЕЦД мора да биде наведено името (шифрата) на земјата (земја на крајна дестинација на стоката) за која е издаден доказот за потекло.

II.3.1 Постапка по дополнително поднесена изготвена изјава

51. Изјавата може да биде изготвена од страна на извозникот кога производите на кои таа се однесува се извезуваат или по извршениот извоз, под услов таа да биде предадена во земјата увозник, најмногу две години по извршениот извоз на производите на кои што таа се однесува. Кога изјавата извозникот ја изготвува по извршениот извоз, задолжително мора дополнително да ја достави во царинската испостава каде стоката била извозно оцаринета.

52. Царинскиот службеник ги превзема сите потребни мерки за проверка на преференцијалното потекло на стоката и исполнувањето на другите услови од Протоколите. Постапката за дополнително прифаќање на изјавата е идентична како постапката по поднесена изготвена изјава.

III. Постапка за прифаќање на доказот за потекло при увоз

53. Постапката за прифаќање на доказот за потекло при увоз започнува со поднесување на доказот за потекло кон царинската декларација во царинската испостава за увоз кај надлежен царински службеник и со соодветно пополнета рубрика 36 од ЕЦД. Царинскиот службеник со прифаќање на доказот за потекло на увозникот му овозможува примена на преференцијален царински третман (во натамошниот текст: преференцијален третман).

54. При увозно царинење на стока со преференцијално потекло царинскиот службеник посебно внимание треба да посвети на правилното распоредување на стоката согласно Царинската тарифа со цел правилно да се применат преференцијалните давачки што се пропишани согласно Договорот.

55. Кога сукцесивно се царини стока, во согласност со Упатството за сукцесивен увоз¹³, царинскиот службеник прифаќа само оригинално уверение и тоа при царинење на првата пратка. Во исклучителни случаи, кога секоја пратка се состои од стока со потекло, при увозното царинење царинскиот службеник може да прифати и поединечни докази за потекло.

56. Кога со увозна царинска декларација се царини само дел од стоката опфатена со доказот за потекло, без разлика дали доказот за потекло овозможува пресметка на преференцијални давачки (на пример, при пуштање во слободен промет, увоз за облагородување (систем на враќање на увозни давачки) или доказот за потекло се приложува за користење на кумулација на потекло (на пример, при увоз за облагородување (систем на одложено плаќање)), на оригиналниот доказ за потекло царинскиот службеник ги запишува следниве податоци:

¹³ Упатството за сукцесивен увоз како интерен акт е објавено во Депозитарот согласно Процедурата за депозитар на документација на Царинска управа.

- отпис на стоката која се царини (количината за соодветната стока која се царини, како и остатокот од количината. Ако во уверението е наведен општ опис на стоката со повикување на фактура, во уверението се става забелешка „отпис на фактура“, а наведувањето на податоците за отпис на стоката се запишуваат во фактурата);
- шифра на царинската испостава/број и датум на царинската декларација (ако отписот се врши на фактурата, овие податоци се запишуваат и во фактурата и во уверението за движење);
- име, презиме и своерачен потпис на царински службеник кој го врши отписот (ако отписот се врши на фактурата, овие податоци се запишуваат и во фактурата и во уверението за движење) и
- службен печат на испоставата (ако отписот се врши на фактурата, службен печат се става во фактурата и во уверението за движење) и

го враќа на декларантот. Вака овереното уверение служи за царинење на остатокот од стоката опфатена со доказот за потекло (како оригинален доказ за потекло), а при наредните царинења царинскиот службеник врши отпис на стоката на ист начин како што е претходно опишано. Доколку царинскиот службеник го испраќа оригиналниот доказ за потекло на верификација, копија од доказот за потекло заверува и задолжително ја наведува забелешката „оригиналот испратен на верификација“ со што наредните царинења да имаат ист третман како и при првото царинење. Ваквото постапување со оригиналниот доказ за потекло е за да се намали ризикот од можноста за верификација на доказот за потекло условена од рокот од три години за чување на доказот за потекло и придружните документи.

III.1 Проверка на доказот за потекло за примена на преференцијален третман

57. При проверка на доказот за потекло со цел да се примени преференцијален третман царинскиот службеник проверува:

- дали доказот за потекло е издаден од земја опфатена во Договорот што се бара да се примени;
- дали доказот за потекло е поднесен во предвидениот рок на важност од четири месеци или десет месеци доколку се применуваат преодните правила за потекло;

- дали изјавата е правилно изготвена согласно условите за изготвување од соодветните Протоколи;
- дали уверението е изготвено на пропишан образец, доколку постои сомневање царинскиот службеник може да го побара на увид оригиналот;
- дали во уверението сите задолжителни рубрики се правилно пополнети;
- дали земјите наведени во рубрика 2 или 5 на уверението се опфатени во Договорот што се бара да се примени;
- дали во рубрика 4 на уверението е наведено име на земја опфатена во согласност со Договорот што се бара да се примени;
- дали опишаната стока во уверението во рубриката 8 - опис на стока е иста со онаа која е ставена на увид;
- дали во рубрика 11 на уверението има потпис, датум на издавање на уверението и читлив печат од овластен орган објавен на Интранет во Збирката на печати;
- дали на некоја од задолжителните рубрики на уверението постојат траги на неовластени бришења или исправки (истото се однесува и за изјавата во фактура), доколку постои сомневање царинскиот службеник може да го побара на увид оригиналот;
- дали постојат сомневања во автентичноста на доказот за потекло (фалсификат на доказот за потекло), доколку постои сомневање царинскиот службеник може да го побара на увид оригиналот;
- дали ознаките на стоката, амбалажата или податоците во приложените документи укажуваат на друго потекло од она што е наведено во доказот за потекло;
- дали на стоката или на нејзината амбалажа постојат одредени видливи оштетувања на ознаката за потекло (на пример, со пречкртување, прелепување, исекување и слично);
- дали за стока, која е од таков вид за која согласно прописите се бара означување на нејзиното потекло, стоката или нејзината амбалажа е соодветно означена со земјата на потекло наведена во доказот за потекло;
- дали царинската испостава располага со претходно писмено добиени информации кои укажуваат на различно потекло на стоката од наведеното во доказот за потекло;
- дали е исполнет условот за директен транспорт/непроменливост;
- дали за стока која претходно била на изложба се исполнети условите од членот на Протоколот кој се однесува за изложби и друго.

58. Царинскиот службеник при проверката ги зема предвид одредбите од членот на Протоколот кој се однесува за несовпаѓања и формални грешки и во одредени случаи го прифаќа доказот за потекло и тоа:

- кога постојат одредени мали несовпаѓања помеѓу информациите дадени во доказот за потекло и оние дадени во поднесените документи или
- кога постојат очигледни формални грешки како печатни грешки на доказот за потекло.

Во оваа смисла, како „грешки“ не се сметаат намерни погрешни информации.

59. Царинскиот службеник нема веднаш да го отфрли (да не го прифати) доказот за потекло кога ќе открие дека истиот содржи грешки, под услов да се увери дека доказот за потекло се однесува и одговара со стоката која е ставена на увид. Сепак, царинскиот службеник во зависност од претходни искуства одлучува дали грешките се доволно сериозни за доказот за потекло да биде отфрлен (неприфатен).

60. Доколку по извршената проверка царинскиот службеник утврди дека одредени услови од Протоколите не се исполнети, царинскиот службеник треба да состави Записник, наведен во точка 29 од ова Упатство.

61. Во зависност од тоа кои услови од Протоколот не се исполнети, царинскиот службеник може да:

- го одбие доказот за потекло поради технички причини;
- ја одбие примената на преференцијален третман без дополнителна верификација на доказот за потекло кај странски царински орган или
- ја одложи примената на преференцијален третман со дополнителна верификација на доказот за потекло кај странски царински орган.

III.1.1 Одбивање на доказот за потекло поради технички причини

62. Царинскиот службеник може да го одбие доказот за потекло поради технички причини бидејќи истиот не е изготвен на пропишан начин. Царинскиот службеник може да побара од подносителот да достави дополнително издаден доказ за потекло, како на пример:

- уверението е изготвено на образец различен од пропишаниот (на пример: нема guilloche позадина, значително се разликува по големина и боја од пропишаниот, нема сериски број, не е испечатен на официјално пропишаните јазици);
- една од задолжителните рубрики (на пример рубрика 4 на уверението) не е пополнета;
- уверението нема печат и потпис (во рубрика 11);
- уверението е заверено од неовластен орган;
- употребениот печат е нов и за истиот нема добиено известување за почеток на примена што е објавено на Интранет во Збирката на печати;
- уверението е доставено во копија, а не во оригинал;
- формата на образецот на уверението не одговара со пропишаната во Анекс III на протоколот и
- во рубрика 2 или 5 на уверението е наведена земја што не припаѓа на Договорот за слободна трговија (на пример: Куба или Русија) или земја со која не се применува кумулација.

63. Кога доказот за потекло е одбиен поради технички причини, царинскиот службеник го бара оригиналниот примерок на увид и задолжително го означува со зборовите „ДОКУМЕНТОТ НЕ Е ПРИФАТЕН“. Царинскиот службеник вака означениот доказ за потекло заедно со Записникот, наведен во точка 29 од ова Упатство, во кој се наведени причините за одбивање на документот му го врачува на декларантот, со цел да му овозможи да обезбеди нов доказ за потекло, дополнително издаден. Меѓутоа, ако има основани сомневања дека се работи за можна измама (фалсификат), царинскиот службеник, доказот за потекло во оригинал, во прилог на образец за интерна комуникација согласно Упатството за изглед и структура на документацијата во Царинската управа¹⁴ го праќа до Секторот за контрола и истраги. Секторот за контрола и истраги, доколку оцени дека е тоа оправдано, го известува царинскиот орган на државата извозник.

64. Доколку декларантот во пропишаниот рок не достави дополнително издаден прифатлив доказ за потекло царинскиот службеник ја одбива примената на преференцијалниот третман.

¹⁴ Упатството за изглед и структура на документацијата во Царинската управа како интерен акт е објавено во Депозитарот согласно Процедурата за депозитар на документација на Царинската управа.

65. Доколку декларантот во пропишаниот рок достави дополнително издаден доказ за потекло, истиот повторно се проверува и доколку е прифатлив царинскиот службеник применува преференцијална давачка.

III.1.2 Одбивање на примена на преференцијалниот третман без дополнителна верификација на доказот за потекло кај странски царински орган

66. Царинскиот службеник може да ја одбие примената на преференцијалниот третман без дополнителна верификација на доказот за потекло кај странски царински орган поради следниве причини:

- стоката за која се однесува уверението не подлежи на преференцијални давачки (исклучок претставува случајот кога доказот за потекло се приложува со цел примена на правилото за кумулација на потекло или за други цели каде е тоа потребно);
- рубриката за опис на стока (рубрика 8 на уверението) не е пополнета или се однесува на стока што се разликува од онаа која е ставена на увид;
- доказот за потекло е издаден од земја со која нема воспоставено преференцијален систем и покрај тоа што стоката потекнува од земја што припаѓа на системот (на пример: уверение издадено во Украина за стока со потекло од Тунис) или доказот за потекло е издаден од земја со која не се применува кумулација (на пример: уверение издадено во Мароко за стока извезена за Република Северна Македонија во моментот кога не постои договор за слободна трговија меѓу овие земји);
- на некоја од задолжителните рубрики на уверението постојат траги на неовластени бришења или исправки (на пример: рубриците за опис на стока или број на пакувања, земја на намена или земја на потекло), доколку постои сомневање царинскиот службеник може да го побара на увид оригиналот;
- рокот на важност на уверението е поминат поради причини различни од оние наведени во соодветниот член на Протоколот (на пример: исклучителни случаи), освен кога стоката била ставена на увид пред истекот на рокот на важност;
- доказот за потекло е дополнително издаден за стока за која претходно е констатирана измама;

- во рубрика 4 на уверението е наведена земја што не е договорна страна на Договорот согласно кој се бара примена на преференцијален третман и
- во рубрика 4 на уверението е наведена земја со која не се применува кумулација (на пример: уверението е издадено во ЕУ за производи со потекло од Израел и извезено во Република Северна Македонија во моментот кога не постои договор за слободна трговија меѓу Република Северна Македонија и Израел).

67. Кога е одбиена примената на преференцијалниот третман без дополнителна верификација на доказот за потекло кај странски царински орган, царинскиот службеник го бара оригиналниот примерок од доказот за потекло на увид, го означува со зборовите „НЕПРИМЕНЛИВ“ и го задржува заради спречување на можноста на негова понатамошна употреба. Царинскиот службеник треба да состави Записник, наведен во точка 29 на ова Упатство, во кој се наведени причините за одбивање на примената на преференцијалниот третман без дополнителна верификација на доказот за потекло кај странски царински орган и истиот му го врачува на декларантот. Меѓутоа доколку царинскиот службеник има основани сомневања дека се работи за можна измама (фалсификат), доказот за потекло во оригинал, во прилог на образец за интерна комуникација согласно Упатството за изглед и структура на документацијата во Царинската управа, го праќа до Секторот за контрола и истраги. Секторот за контрола и истраги, доколку оцени дека е тоа оправдано, го известува царинскиот орган на државата извозник.

68. Доколку декларантот во пропишаниот рок не достави дополнително издаден прифатлив доказ за потекло, царинскиот службеник ја одбива примената на преференцијалниот третман.

69. Доколку декларантот во пропишаниот рок достави дополнително издаден доказ за потекло, во оние случаи кога е возможно да се достави нов доказ за потекло, царинскиот службеник истиот повторно го проверува и доколку е прифатлив се применува преференцијална давачка.

III.1.3 Одложување на примена на преференцијалниот третман со дополнителна верификација на доказот за потекло кај странски царински орган

70. Царинскиот службеник може да ја одложи примената на преференцијалниот третман со дополнителна верификација на доказот за потекло кај странски царински орган, бидејќи при проверката е утврдено дека постојат основани сомневања во однос на автентичноста на доказот за потекло, статусот на потекло на стоката или исполнувањето на другите услови од Протоколот.
71. Како примери за основани сомневања во однос на автентичноста на доказот за потекло, статусот на потекло на стоката или исполнувањето на другите услови од Протоколите се следниве:
- доказот за потекло не е потпишан од извозникот (освен за изјава изготвена од одобрен извозник каде потпис не е задолжителен);
 - во рубрика 11 на уверението нема потпис или датум на царинскиот орган кој го заверил;
 - ознаките на стоката или амбалажата или во приложените документи укажуваат на друго потекло од она што е наведено во доказот за потекло;
 - одредени информации наведени во приложените документи или во доказот за потекло, укажуваат дека не се надминати минималните операции што претставува еден од условите стоката да се стекне со преференцијално потекло;
 - отисокот на печатот во рубрика 11 од уверението не одговара со претходно службено доставени отисоци на печати од Централната управа за соодветните Протоколи.
72. Кога ќе се утврдат основани сомневања, царинскиот службеник треба да состави Записник, наведен во точка 29 на ова Упатство.
73. Доколку декларантот се согласи со констатациите од Записникот, наведен во точка 29, поднесува нов сет на декларација според утврдените наоди од Записникот.
74. Доколку декларантот не се согласува со констатациите од Записникот, наведен во точка 29, постапува како што е пропишано во делот Постапување по

издавање на Записникот од Упатството за спроведување на постапка за увозно царинење.

75. Во случај кога декларантот поднесува приговор на Записникот, наведен во точка 29 се постапува како што е пропишано во делот Постапување по издавање на записник и одлука од Упатството за спроведување на постапка за увозно царинење.
76. Комисијата, формирана согласно Упатството за спроведување на постапка за увозно царинење, има за задача да изврши повторна проверка на царинската декларација, придружните документи и стоката со цел да провери дали е правилно утврдено потеклото врз основа на увид во комплетната документација или документацијата и стоката. Врз основа на наодот на комисијата, комисијата може да го потврди наодот на царинскиот службеник или да го отфрли наодот на царинскиот службеник и да го прифати приговорот. За резултатите од проверката комисијата постапува согласно Упатството за спроведување на постапка за увозно царинење.
77. Во случај кога комисијата го уважува приговорот на декларантот, го отфрла Записникот, даден во точка 29 на ова Упатство, постапува согласно Упатството за спроведување на постапка за увозно царинење, со кој се потврдува пријавеното потекло на стоките и ја враќа документацијата до одговорниот царински службеник за завршување на постапката за увозно царинење.
78. Во случај кога комисијата не го уважува приговорот на декларантот, а доказот за потекло се испраќа на дополнителна верификација кај странски царински орган, царинскиот службеник постапува како што е наведено во Упатството за верификација на доказите за потекло¹⁵, во надлежност на Секторот за контрола и истраги. Стоката на барање на декларантот може да се пушти во слободен промет или да остане под царински надзор, меѓутоа за да се пушти во слободен промет, мора претходно да се обезбеди царинскиот долг, согласно ново утврденото потекло согласно записникот и како што е пропишано во Упатството за спроведување на постапка за увозно царинење.

¹⁵ Упатство за верификација на доказите за потекло како интерен акт е објавено во Депозитарот согласно Процедурата за депозитар на документација на Царинската управа.

III.2 Вредносно ограничување за прифаќање на изјава изготвена од било кој извозник

79. Како основа за утврдување на вредносното ограничување за прифаќање на изјавата се употребува цената франко фабрика на стоката дефинирана во дефинициите во Протоколите, а не царинската вредност утврдена при увозното царинење.
80. Исклучок на наведеното во точка 79 од ова Упатство се случите кога не постои цена франко фабрика на стоката, како што се бесплатни пратки и тогаш царинскиот службеник како основа за утврдување на вредносното ограничување употребува царинска вредност утврдена при увозното царинење.
81. Кога во фактурата е наведена валута различна од евро, конверзијата на оваа валута во евро за утврдување дали вредносното ограничување отстапува/не отстапува, ќе се врши согласно точка 87 од ова Упатство.
82. Царинскиот службеник во постапка на увозно царинење ќе ја прифати изјавата изготвена од било кој извозник само ако вредноста на стоката со потекло за која се однесува изјавата, за една пратка, не го надминува вредносното ограничување предвидено во Протоколите.
83. Царинскиот службеник при прифаќање на изјавата изготвена од било кој извозник најважно е да утврди дали се работи за една или повеќе пратки (во Прилог 3 на ова Упатство се наведени неколку примери). Согласно дефиницијата наведена во членот 1 на Протоколите под пратка се подразбираат:
- производи кои се пратени истовремено од еден извозник до еден примач или
 - производи опфатени со еден транспортен документ што ја опфаќа нивната испорака од извозникот до примачот или
 - ако нема транспортен документ, производи опфатени со една фактура.

Во сите три случаи се подразбира дека поимот пратка содржи производи кои истовремено се праќаат од еден испраќач на еден примач. Случајот од третата алинеја на оваа точка „ако нема транспортен документ, производи опфатени со една фактура“ е кога превозот се врши за сопствени потреби или превоз при збирни пратки.

IV. Валидност на доказот за потекло

84. Доказот за преференцијално потекло важи 4 (четири) месеци или во случај истиот да е издаден согласно преодните правила, 10 (десет) месеци од датумот на неговото издавање/изготвување во земјата извозник и во тој рок мора да биде приложен заедно со стоката при поднесувањето на декларацијата за било која од следните царински постапки: пуштање во слободен промет, увоз за облагородување, привремен увоз, царинско складирање, преработка под царинска контрола или транзит. Шифрата и бројот на доказот за потекло мора да биде наведен во рубрика 44 од декларацијата. Рокот на важење од 4 (четири), односно 10 (десет) месеци за уверението започнува од датумот на издавање наведен во рубрика 11 на уверението, а за изјавата од датумот на изготвување на изјавата. Царинскиот службеник во овој рок од 4 (четири), односно 10 (десет) месеци го прифаќа доказот за потекло.
85. Царинскиот службеник во одредени случаи го прифаќа доказот за потекло за примена на преференцијален третман и по истекот на рокот од четири односно десет месеци и тоа:
- кога неподнесувањето на доказот за потекло пред истекот на крајниот рок е предизвикано од вонредни околности. Под вонредни околности се сметаат оние околности кои не се под контрола на (не зависат од) увозникот или неговиот застапник, кои се појавуваат многу ретко и кои не го намалуваат ризикот од можноста за верификација на доказот за потекло од страна на царината и
 - кога стоката била ставена на увид во царинска испостава во Република Северна Македонија пред истекот на рокот од четири односно десет месеци на доказот за потекло.

V. Исклучоци во однос на поднесување на доказ за потекло од страна на физички лица

86. При увоз на стока од страна на физички лица со преференцијално потекло од држава со која нашата држава има склучено Договор, а која стока не е од комерцијална природа, туку е наменета за лични потреби на физичкото лице, за потреби на членовите на семејството или за потреби на неговото домаќинство, царинскиот службеник постапува како што е наведено во Упатството за спроведување на царински постапки во патнички промет¹⁶.
87. Царинскиот службеник ги применува еквивалентните износи на националните валути за тековната година, изразени во евра, кои се објавуваат и ажурираат на интранет порталот, ако вредноста на стоката е изразена во национална валута на земјата извозник.

VI. Завршни одредби

88. Одговорни за спроведување на ова Упатство се царинските службеници од надлежните Царинарници.
89. Сите непосредни раководители се должни со ова Упатство да ги запознаат вработените во организационата единица со која раководат.
90. Надлежни за предлагање на измени и дополнувања на ова Упатство се помошник директорот на Секторот за царински систем и управниците на царинарниците.
91. Секторот за царински систем, во соработка со Службата за правни работи, е должен веднаш по потпишувањето на ова Упатство, истото да го направи достапно до сите вработени во Царинската управа согласно Процедурата за депозитар на документација.

¹⁶ Упатство за спроведување на царински постапки во патнички промет како интерен акт е објавено во Депозитарот согласно Процедурата за депозитар на документација на Царинската управа.

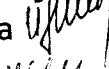
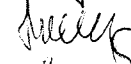
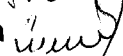

92. Секое постапување спротивно на одредбите на ова Упатство ќе биде предмет на утврдување на дисциплинска одговорност.

93. Со донесувањето на ова Упатство престанува да важи 01.30.32.УП.002.03 Упатството за примена на преференцијални докази за потекло број 01-037769/17-0003 од 28.10.2020 година.

94. Ова Упатство стапува на сила од денот на неговото потпишување.

Бр. 01-037769/17-0004
Скопје, 04-06-2024 година

Изработил: Ирина Нелковска
Одобрил: Лидија Лекошка
Согласен: Гордана Динеска

Директор
Стефан Богоев

Прилози:

- Прилог 1 - Начин на пополнување на уверение
- Прилог 2 - Начин на изготвување на изјава во фактура/изјава за потекло
- Прилог 3 - Примери за појаснување на точка 84 од Упатството - Вредносно ограничување за прифаќање на изјава изготвена од било кој извозник

Упатство за примена на преференцијални докази за потекло

01.30.32.УП.002.04

Упатството го подготви:

Сектор за царински систем

Приматели:

Директор,
Заменик директор,
Советници на директорот,
Помошници директори на сектори,
Началници на независни одделенија
Управници на царинарници

Примерок доставен:

Интерна употреба

Оригиналот се чува во:

Сектор за царински систем
Архива

ПРИЛОГ 1

- Начин на пополнување на уверение

Кога до царинската испостава е поднесено барање за издавање на уверение, царинската испостава најпрво проверува дали рубриците во барањето и уверението се пополнети од извозникот или неговиот застапник на следниов начин:

Страна 1 (предна страна на „образец на уверение“)

Рубрика 1 (Извозник)

Назив на извозникот, неговата полна адреса и земјата на седиште. Ако извозникот е правно лице тој мора да е регистриран (резидент) во Република Северна Македонија. Исклучок е случајот пропишан согласно член 404 од УСЦЗ каде и извозник, согласно член 174 став (4) од ЦЗ закон се смета дека е лицето во чие име е поднесена извозна декларација и кој е сопственик на стоката или има слични права за располагање со неа во моментот на прифаќање на декларацијата. Кога сопственоста или слични права на располагање со стоката припаѓаат на лице со седиште надвор од Република Северна Македонија согласно договорот на основа на кој е заснован извозот, извозникот се смета за договорна страна со седиште во Република Северна Македонија.

Рубрика 2 (Уверението се применува во преференцијалната трговија помеѓу:)

Република Северна Македонија и името на договорната земја, група на земји или територија на крајна намена на стоката или само ЦЕФТА при извоз во било која земја членка на ЦЕФТА согласно Анекс 4 од ЦЕФТА договорот.

Рубрика 3 (Примач) (Незадолжителна)

Пополнувањето на оваа рубрика не е задолжително, а доколку е пополнета се запишува називот на примачот на стоката, неговата полна адреса и земјата на седиште која мора да е идентична со онаа запишана во рубриката 2. Ако стоката се извезува на изложба надвор од Република Северна Македонија и е наменета подоцна да се испрати во договорната земја, група на земји или територија, во оваа рубрика задолжително се запишува името и адресата на изложбата.

Рубрика 4 (Земја, група земји или територии од која производите се сметаат дека се со потекло)

Република Северна Македонија или во одредени случаи името на земјата, група земји или територија на потекло од која производите се сметаат дека се со потекло согласно Спогодбите/Договорите за слободна трговија кои Република Северна Македонија ги има склучено.

Во случај кога пратката содржи стока која потекнува од повеќе од една држава, во оваа рубрика се запишува „види рубрика 8“ („see box 8“). Во рубрика 8 тогаш мора да бидат наведени официјалните кратенки на државата на потекло и тоа на секоја позиција (за секој вид на стока наведен во рубрика 8). Кратенките се базирани на ИСО стандардите (ИСО - Алфа2 или Алфа3 кодови како што е наведено во Кодексот на шифра на земја од Правилникот за начинот на пополнување на царинската декларација и кодексот на шифри кои се употребуваат¹⁷). Иако не постои ИСО - Алфа код за Европската Заедница, кодовите ЕЕС, ЕС, СЕЕ или СЕ може да се прифатат.

Во случај кога готовиот производ се стекнал со потекло со примена на целосна кумулација и/или duty drawback при извоз во друга ЦЕФТА страна се пополнува напишано на англиски јазик со CEFTA / CEFTA Party (на пр. ЦЕФТА / Северна Македонија).

Рубрика 5 (Земја, група земји или територија на намена)

Име на поединечна земја за каде е наменета стоката (податокот запишан во оваа рубрика мора да е идентичен со податокот запишан во рубрика 17 во извозната царинска декларација).

Рубрика 6 (Поединости за транспорт) (Незадолжителна)

Пополнувањето на оваа рубрика не е задолжително. Се препорачува оваа рубрика да не биде пополнета.

Рубрика 7 (Забелешки)

Оваа рубрика се пополнува во следниве случаи:

- ако се издава дополнително уверение, потребно е да биде запишана забелешката „Дополнително издадено“ на англиски јазик - Issued retrospectively,

¹⁷ Правилникот за начинот на пополнување на царинската декларација и кодексот на шифри со сите измени и дополнувања како екстерен акт е објавена во Депозитарот согласно Процедурата за депозитар на документација на Царинската управа.

- ако се издава дупликат на уверение потребно е да биде запишана забелешката „Дупликат“ на англиски јазик – Duplicate;
- при извоз на стоки во земји со кои Република Северна Македонија применува кумулација и ако стоката се стекнува со статус на потекло врз основа на членот за кумулација на потеклото, потребно е да биде запишан видот на доказот за потекло (уверение или изјава) и серискиот број на уверението или бројот на документот на кој е изготвена изјавата како доказ за преференцијално потекло врз основа на кои е докажана кумулацијата на потеклото;
- при извоз на стоки во земјите потписнички на Договорите за слободна трговија каде се применува образец со пополнета рубрика 7 и се применува членот за кумулација од Протоколот, се пополнува квадратчето со „x“ пред една од забелешките на англиски јазик:
 „CUMULATION APPLIED WITH“
(име на земја(и) или територија(и))

или

- „NO CUMULATION APPLIED“;
- ако се издава заменско уверение (дел II 2.4 од ова Упатство), се запишува забелешката „Замена на уверението број _____, со датум _____, издадено од _____“;
- доколку готовиот производ се стекнал со потекло со примена на целосна кумулација и/или duty drawback согласно правилата од ПЕМ Конвенцијата во ЦЕФТА зоната тогаш се пополнува на англиски јазик „PEM Convention-Full cumulation/DDB“;
- доколку готовиот производ се стекнал со потекло со примена на целосна кумулација и/или duty drawback согласно Додаток А од преодните правила за потекло тогаш се пополнува на англиски јазик „Full cumulation and/or DDB“
- доколку уверението се издава согласно преодните правила потребно е да биде запишана забелешката за преодни правила на англиски јазик односно „TRANSITIONAL RULES“.

Рубрика 8 (Реден број; Ознаки и броеви; Број и вид на пакувања; Опис на стока)
Се запишуваат редни (редоследни) броеви, идентификациони ознаки и броеви во просторот на левата страна од рубриката.

Реден број

Доколку различни видови на стока се искажани посебно во фактура(и), се запишува посебно секој вид на стока во уверението со редоследно нумерирање (1, 2, 3 итн.). При запишувањето не се остава празно место (празни редови) помеѓу различните редни броеви (видови на стока).

Идентификациони ознаки и броеви

Се запишуваат идентификациони ознаки и броеви од пакувањата.

Ако пакувањата се адресирани за примачот, се запишува адресата на примачот.

Ако пакувањата не се означени на било кој начин, се запишува „Нема ознаки и броеви“ (No marks and numbers).

Ако е спакувана заедно стока со потекло и стока без потекло, на крајот (после запишаниот податок за идентификациони ознаки и броеви) се запишува „Само за дел од содржината“ (Part contents only).

(Податоците се запишуваат во просторот на левата страна од рубриката).

Број и вид на пакувања (на пример, бали, картони, буриња ...)

Се запишува вкупниот број на пакувања и видот на пакувањето.

Ако стоката е во рефус односно не е спакувана, се запишува „Рефус“ (In bulc).

Количината (вкупниот број на пакувања) која се запишува мора да биде иста или да може да се поврзе со количина наведена во фактурата за стоката. На пример, ако во фактурата е наведено 100 кутии кои се натоварени на 10 палети, се запишува „100 кутии“, а не „10 палети“.

Опис на стока

Идентификувањето на стоката треба да биде со запишување на целосниот трговски назив, на пример „фотокопири“ или „машини за пишување“, наместо „канцелариски машини“.

Во случај кога во фактурите е наведена детална идентификација на стоката (која немора задолжително да вклучува детали за ознаки и броеви на пакувањата) може да се запише општ опис на стоката. Во вакви случаи, задолжително се пополнува Рубрика 10, во која се запишуваат броевите и датумите на фактурите. Ваквиот начин на пополнување на Рубрика 8 не може да се примени, ако наместо фактури се приложени други документи (евиденции).

Мешани пратки

За пратки составени од стока со потекло и стока без потекло, се запишува само опис на стоката која е со потекло.

Ако пратката е составена од стока со потекло и стока без потекло и во оваа рубрика е запишан општ опис на стоката и Рубриката 10 (број и датум на

фактурите) е пополнета, задолжително во фактурите е потребно да се означи стоката која е без потекло. Означувањето на стоката во фактурата која е без потекло може да се изврши на пример, со ѕвезда – „*“. Во овој случај, во оваа рубрика веднаш под описот на стоката се запишува соодветна изјава, на пример: „Стоката означена со * во фактурата е без потекло и не е опфатена со ова уверение“ („Goods marked * on the invoice are non-originating and are not covered by this movement certificate“).

Празен простор

Кога после пополнувањето на оваа рубрика е останат празен простор, задолжително се повлекува хоризонтална линија после единствениот или последниот запишан податок, а празниот простор се исцртува со линии во „Z-облик“.

Рубрика 9 (Бруто маса (кг) или друга мерка (литри, м3, итн.))

Се запишува бруто масата на стоката изразена во килограми или количината на стоката наведена во фактурите изразена во други единечни мерки.

Изведени мерки (на пример тон, галон, итн.) се прифаќаат за искажување на бруто масата или количината на стоката, но се препорачува да се пишуваат количините изразени во метрички единици.

Празен простор

Кога после пополнувањето на оваа рубрика е останат празен простор, задолжително се повлекува хоризонтална линија после единствениот или последниот запишан податок, а празниот простор се исцртува со линии во „Z-облик“.

Рубрика 10 (Фактури) (Незадолжителна)

Пополнувањето на оваа рубрика не е задолжително. Се препорачува, кога е тоа можно, оваа рубрика да се пополни и тоа со запишување на бројот и датумот на фактурите во кои е наведена стоката опфатена со уверението.

Празен простор

Кога после пополнувањето на оваа рубрика е останат празен простор, задолжително се повлекува хоризонтална линија после единствениот или последниот запишан податок, а празниот простор се исцртува со линии во „Z-облик“.

Рубрика 11 (Царинска заверка)

Доколку се исполнети условите за издавање на уверение, царинската испостава каде стоката извозно се царини ја заверува оваа рубрика и ги запишува следниве податоци:

- вид на извозниот царински документ (на пример, „ЕХА“) и референтниот број на движење (РБД) доделен од модулот за извоз во СОЦДАД со кој стоката наведена во уверението е извозно оцаринета;
- име на царинската испостава која го издава уверението;
- Република Северна Македонија;
- датум на издавање на уверението;
- своерачен потпис на царинскиот работник кој го заверува уверението за движење;
- службен печат пропишан за заверка на уверенија на царинската испостава која го издава (заверува) уверението.

Рубрика 12 (Изјава од извозникот)

Се запишува местото и датумот кога е побарано издавање на уверението, како и име, презиме и потпис на одговорното лице кај извозникот или кај неговиот овластен застапник. Не е дозволено потписот да биде механички репродуциран или направен со гумен печат. Со потпишување на образецот, извозникот, односно неговиот овластен застапник, изјавува дека стоката ги исполнува условите за стекнување на преференцијално потекло во согласност со одредбите од Спогодбата/Договорот за слободна трговија. Не е дозволено потпишување на оваа рубрика од страна на царински застапник доколку претходно нема добиено овластување (полномошно) од страна на извозникот.

Страна 2 (задна страна на „образец на уверение“)

Рубрика 13 (Барање за верификација, до)

- доколку уверението е издадено од странски царински орган, оваа рубрика ја пополнува Секторот за контрола и истраги,
- доколку уверението е издадено од царинска испостава на Република Северна Македонија, оваа рубрика ја пополнува странскиот царински орган.

Рубрика 14 (Резултат од верификација)

- доколку уверението е издадено од странски царински орган, оваа рубрика ја пополнува странскиот царински орган,
- доколку уверението е издадено од царинска испостава на Република Северна Македонија, оваа рубрика се пополнува согласно Упатството за верификација на докази за потекло, изготвено од Секторот за контрола и истраги.

Страна 3 (предна страна на образецот „барање за издавање на уверение“)

Страна 3 е копија на страна 1, односно пополнетите рубрики од 1 до 10 од страна 1 се пресликуваат на оваа страна. Таа не треба да биде своерачно потпишана (пресликаниот потпис се прифаќа).

Страна 4 (Изјава од извозникот) (задна страна на образецот „барање за издавање на уверение“)

I. Во делот „ГИ НАВЕДУВАМ како што следува околностите кои овозможиле оваа стока да ги задоволи горенаведените услови:“ потребно е да се запишани следниве податоци:

- распоредување на стоката според Царинската тарифа и опис на производство/изработка;
- условите (законски основи) кои се исполнети и овозможуваат стоката да се стекне со преференцијално потекло за да се издаде уверението.

Како примери за ова се следниве изјави:

а) за целосно добиени производи

„Стоката е целосно добиена во Република Северна Македонија, односно ги исполнува условите од член ___ на Протокол/Анекс/Регионална конвенција за ПЕМ правила на потекло ___ од Спогодбата /Договорот за слободна трговија _____“;

б) за доволно обработени или преработени производи

„Стоката е доволно обработена или преработена во Република Северна Македонија во согласност со член ___ на Протокол/Анекс/Регионална конвенција за ПЕМ правила на потекло ___ од Спогодбата/Договорот за слободна трговија/ _____, односно стоката ги задоволува правилата

за потекло наведени во списокот на правила за обработка или преработка за Глава/Тар.број _____ и се надминати минималните операции предвидени со наведениот Протокол/Регионална конвенција за ПЕМ правила на потекло“.

(ако се применува општото толерантно правило потребно е да се наведе во изјавата);

в) за кумулација на потекло

“Стоката ги исполнува условите од член ___ на Протокол/Анекс/Регионална конвенција за ПЕМ правила на потекло ___ од Спогодбата /Договорот за слободна трговија _____ за примена на _____ кумулација и се надминати минималните операции предвидени со наведениот Протокол/Регионална конвенција за ПЕМ правила на потекло “.

- степенот на обработка или преработка или наведување на други податоци со кои се исполнува претходно наведениот услов.

Како примери за ова се следниве изјави:

а) за целосно добиени производи се наведува членот на Протокол/Анекс/Регионална конвенција за ПЕМ правила на потекло поради кој производот се смета за целосно добиен, односно се стекнува со преференцијално потекло;

б) за доволно обработени или преработени производи

- се наведуваат податоци со кои се исполнуваат правилата за потекло наведени во списокот на правила за обработка или преработка, и
- се наведува извршената операција која ги надминува предвидените минимални операции од соодветната Спогодба/Договор/Регионална конвенција за ПЕМ правила на потекло.

в) за кумулација на потекло се наведува името на земјата каде употребените материјали (при користење на билатерална или дијалгонална кумулација) или применетиот производствен процес (при користење на целосна кумулација) се здобиле со статус на преференцијално потекло и доколку е потребно се наведува извршената операција која ги надминува предвидените минимални операции од соодветната Спогодба/Договор/Регионална конвенција за ПЕМ правила на потекло.

- II. Во делот „ГИ ДОСТАВУВАМ следниве документи како доказ:“ се запишуваат документите кои се приложуваат кон барањето кои служат како доказ дека стоката опфатена со уверението може да се стекне со преференцијално потекло.

Приложувањето на меродавна и целосна документација за докажување на преференцијалното потекло на стоката ќе ја скрати постапката на издавање на уверението, односно ќе ги намали сомневањата на царинската испостава во однос на статусот на потекло на стоката и потребата од дополнителна контрола кај извозникот (производителот).

Во исклучителни случаи, во зависност од видот на стоката и сложеноста на производството, кога книговодствената евиденција за докажување на статусот на потекло е премногу обемна, може да бидат поднесени одредени спецификации (збирни извештаи) во кои ќе се повика (наведе) соодветната книговодствена евиденција која го докажува статусот на потекло на стоката.

Документите кои се поднесуваат како доказ, мора да бидат соодветно оверени (име, презиме, функција и потпис на одговорното лице/датум/печат) од извозникот (производителот), заради докажување дека навистина се наоѓаат во неговата книговодствена евиденција.

Кога извозникот не е производител на стоката што е предмет на извоз, кон барањето задолжително се поднесува изјава од добавувач, доколку е потребно да се докаже потеклото на репроматеријалите.

Доколку се применува целосна кумулација и/или draw back согласно преодните правила, се поднесува изјава од добавувач по преодни правила, претходно прифатена при увозно царинење.

- III. Во делот кој се однесува за оверка на барањето од страна на извозникот/застапникот се запишуваат податоци кои се наведени во барањето.

Лицето кое ја потпишува оваа страна на барањето (изјавата од извозникот) мора да е истото лице наведено во рубрика 12 на страна 1 (на образецот-уверение).

Страна 5 и 6 (барање за издавање на уверение)

Страната 5 е идентична со страна 3 и не е потребно да се потпишува. Страната 6 е копија на страна 4. Овие страни се дупликат на барањето и се наменети за евиденција на извозникот. На страната 5 (во долниот непополнет дел), царинската испостава наведува одредени забелешки во однос на издавањето на уверението.

ПРИЛОГ 2

- Начин на изготвување на изјава во фактура/изјава за потекло

Кога до царинската испостава на извозно царинење е поднесена изјава во фактура/изјава за потекло, царинскиот службеник проверува дали истата е изготвена од извозникот, така што на фактурата, на испратницата или на некој друг трговски документ, е отчукана или испечатена, односно е ставен штембил со изјава чиј текст е наведен во соодветниот Протокол/Анекс/Регионална конвенција за ПЕМ правила на потекло. Доколку изјавата е пишувана со рака, таа треба да биде напишана со мастило и печатни букви на македонски јазик или на еден од пропишаните јазици.

Во текстот кој следи даден е пример на текстот на македонската и англиската верзија на изјавата.

Македонска верзија:

Извозникот на производите што ги покрива овој документ (царинско одобрение бр(1)) изјавува дека, освен ако тоа не е јасно поинаку назначено, овие производи се со (2) преференцијално потекло.

Англиска верзија:

The exporter of the products covered by this document (customs authorization No (1)) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of (2) preferential origin.

.....(4)

(место и датум)

.....(5)

(Потпис на извозникот; името на лицето што ја потпишува изјавата мора да биде означено со јасни букви)

Текстот на изјавата кога стоката се стекнува со статус на потекло онаму каде е потребно да се примени Анекс IV од Анекс 4 на Договорот за изменување и пристапување кон Централно европскиот договор за слободна трговија (ЦЕФТА) е следниот:

Македонска верзија:

Извозникот на производите што ги покрива овој документ (царинско одобрение бр. (1)) изјавува дека, освен ако тоа не е јасно поинаку назначено, овие производи се со(2) преференцијално потекло.

- cumulation applied with (name of the country(s) or territory(s))
- no cumulation applied (3)

Англиска верзија:

The exporter of the products covered by this document (customs authorization No(1)) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of (2) preferential origin.

- cumulation applied with (name of the country(s) or territory(s))
- no cumulation applied (3)

.....(4)

(место и датум)

.....(5)

(Потпис на извозникот; името на лицето што ја потпишува изјавата мора да биде означено со јасни букви)

Текстот на изјавата кога стоката се стекнува со статус на потекло онаму каде е потребно да се примени Додаток А од преодните правила е следниот:

Македонска верзија

Извозникот на производите што ги покрива овој документ (царинско одобрение бр.⁽¹⁾) изјавува дека, освен ако тоа не е јасно поинаку назначено, овие производи се со⁽²⁾ преференцијално потекло, во согласност со преодните правила за потекло.

Англиска верзија

The exporter of the products covered by this document (customs authorization No⁽¹⁾) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of⁽²⁾ preferential origin according to the transitional rules of origin.

.....⁽⁴⁾
(место и датум)

.....⁽⁵⁾
(Потпис на извозникот; името на лицето
што ја потпишува изјавата
мора да биде означено со јасни букви)

Кога изјавата е изготвена од страна на одобрен извозник, бројот на одобрувањето на одобрувањето извозник мора да биде запишан на местото опфатено со фуснота (1) во изјавата. Ако изјавата во фактура не е изготвена од страна на одобрен извозник, зборовите во заградата може да бидат испуштени или местото да биде оставено празно.

Во делот на изјавата означен со фуснота (2) мора да биде јасно и недвосмислено означено потеклото на стоката.

Ако документот (фактурата) на кој се изготвува изјавата содржи стока со преференцијално потекло од повеќе од една земја, потеклото на стоката (имињата или официјалните кратенки на земјите) мора да биде наведено во зборовите во изјавата во фактура (во делот означен со фуснота (2)). Во овој случај, секоја позиција од документот (фактурата) треба да сезначи со името или официјалната кратенка на земјата на потекло.

Ако документот (фактурата) на кој се изготвува изјавата содржи стока со и без потекло, со текстот на изјавата не треба да биде опфатена (означена) стоката без потекло. Во овој случај, во документот (фактурата) мора да сезначи стоката без потекло и тоа на прецизен начин за да се избегне било какво недоразбирање.

За извоз согласно ЦЕФТА договорот или за извоз во ПЕМ страна согласно преодните правила, тогаш кога е потребно да се користи исклучокот во однос на

текстот на изјавата, текстот за примена на кумулација (опфатен со фуснота (3)) се наведува во зависност од конкретниот случај. На пример: кога се применува членот за кумулација под текстот на изјавата е потребно да биде напишан текстот на англиски јазик - cumulation applied with - името на земја(и) или територија(и). Доколку не се применува кумулација се пишува текстот на англиски јазик - по cumulation applied.

Податоците за место и датум во изјавата во фактура, може да бидат изоставени (да не се пополнат), ако тие се наведени на друго место на документот на кој е изготвена изјавата.

Изјавата во фактура изготвена од било кој извозник мора да го содржи името (читливо и јасно напишано) и оригинален потпис на извозникот во ракопис, (опфатени со фуснота (4) или (5)) без разлика дали документот (фактурата) на кој е изготвена изјавата е во оригинал или во копија. Тоа значи, изјавата изготвена на копија од фактура ќе може да се прифати само ако содржи оригинален потпис на извозникот во ракопис. Меѓутоа, изјавата во фактура изготвена од одобрен извозник не мора да го содржи името и оригинален потпис на извозникот во ракопис, без разлика дали документот (фактурата) на кој е изготвена изјавата е во оригинал или во копија.

ПРИЛОГ 3

– Примери за појаснување на точка 83 од Упатството - Вредносно ограничување за прифаќање на изјава изготвена од било кој извозник

Пример 1

Стоката е пристигната со еден превозен документ (CMR) и содржи пратки од два различни извозници за два различни примачи во нашата држава. Секоја фактура е со вредност до 6.000 евра на паритет франко фабрика и на секоја фактура извозниците имаат изготвено изјава. Стоката опфатена со секоја фактура претставува засебна пратка и затоа изјавите може да бидат прифатени за преференцијални цели.

Пример 2

Стоката е пристигната со еден превозен документ (CMR) и содржи пратки од еден извозник за два различни примачи во нашата држава. Секоја фактура е со вредност до 6.000 евра на паритет франко фабрика и на секоја фактура извозникот има изготвено изјава. Стоката опфатена со секоја фактура претставува засебна пратка и затоа изјавите може да бидат прифатени за преференцијални цели.

Пример 3

Стоката е пристигната со еден превозен документ (CMR) и содржи пратка од еден извозник за еден примач во нашата држава. Фактурата има вредност поголема од 6.000 евра на паритет франко фабрика и на фактурата извозникот има изготвено изјава. Доколку пратката содржи стока со потекло и без потекло може да се јават следниве две ситуации:

- ако вкупната вредност на производите со потекло во пратката е поголема од 6.000 евра на паритет франко фабрика не се прифаќа преференцијален третман и
- ако вкупната вредност на производите со потекло во пратката не е поголема од 6.000 евра на паритет франко фабрика се прифаќа преференцијален третман.

Пример 4

Стоката е пристигната со еден превозен документ (CMR) и содржи пратки од еден извозник за два примачи во нашата држава. Секоја фактура е со вредност поголема од 6.000 евра на паритет франко фабрика и на секоја фактура извозникот има

изготвено изјава. Доколку пратката содржи стока со потекло и без потекло може да се јават следниве две ситуации:

- ако вкупната вредност на производите со потекло во секоја пратка поединечно е поголема од 6.000 евра на паритет франко фабрика не се прифаќа преференцијален третман и
- ако вкупната вредност на производите со потекло во секоја пратка поединечно не е поголема од 6.000 евра на паритет франко фабрика се прифаќа преференцијален третман.

Пример 5

Стоката е пристигната со еден превозен документ (CMR) и содржи пратка од еден извозник за која извозникот издал две фактури за еден примач во нашата држава. За едната фактура е издаден доказ за потекло – уверение, а за другата фактура е изготвена изјава од било кој извозник. Вкупната вредност на пратката е поголема од 6.000 евра на паритет ex works. Доколку пратката содржи стока со потекло и без потекло може да се јават следниве две ситуации:

- ако вкупната вредност на производите со потекло во пратката е поголема од 6.000 евра на паритет франко фабрика се прифаќа уверението, а не се прифаќа изјавата и
- ако вкупната вредност на производите со потекло во пратката е помала од 6.000 евра на паритет франко фабрика се прифаќаат и уверението и изјавата. Во овој случај потребно е да се побараат дополнителни докази (извозни декларации и слично) со цел да се утврди оправданоста за причините за два докази (уверение и изјава за вредност) до 6.000 евра.

Пример 6

Стоката е пристигната со еден превозен документ (CMR) и содржи пратка од еден извозник за која извозникот издал две фактури за еден примач во нашата држава. За едната фактура е изготвена изјава од одобрен извозник, а за другата фактура е изготвена изјава од било кој извозник. Вкупната вредност на пратката е поголема од 6.000 евра на паритет ex works. Доколку пратката содржи стока со потекло и без потекло може да се јават следниве две ситуации:

- ако вкупната вредност на производите со потекло во пратката е поголема од 6.000 евра на паритет франко фабрика се прифаќа изјава за потекло од одобрен извозник, а изјавата од било кој извозник се прифаќа доколку се утврди оправданоста за причините за изготвување на два докази и

- ако вкупната вредност на производите со потекло во пратката не е поголема од 6.000 евра на паритет франко фабрика се прифаќаат и двете изјави.

Пример 7

Стоката е пристигната со еден превозен документ (CMR) и содржи пратка од еден извозник за која извозникот издал две фактури за еден примач во нашата држава. За едната фактура е изготвена изјава од одобрен извозник, а за другата фактура е издадено уверение. Вкупната вредност на пратката е поголема од 6.000 евра на паритет франко фабрика. Во овој случај се прифаќаат и двата докази за потекло.

Пример 8

Стоката што е пратена од еден извозник за еден примач во нашата држава е пристигната со два превозни документи (CMR) и вкупната вредност на стоката е поголема од 6.000 евра на паритет франко фабрика. Кон истата се доставени два докази за потекло (уверение и изјава од било кој извозник) кои се однесуваат за секој превозен документ посебно. Доколку пратката содржи стока со потекло и без потекло може да се јават следниве две ситуации:

- ако вкупната вредност на производите со потекло во пратката е поголема од 6.000 евра на паритет франко фабрика се прифаќа уверението, а не се прифаќа изјавата (во одредени случаи изјавата може да се прифати ако се докаже дека се работи за две пратки) и
- ако вкупната вредност на производите со потекло во пратката е помала од 6.000 евра на паритет ex works се прифаќаат и уверението и изјавата за потекло.